

19.1.2015

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO TALVEN 2014-2015 SUSITILANTEESTA

Lausuntonaan susikannan tilasta Luonnonvarakeskus (Luke) esittää seuraavan.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos laati selvityksen susikannasta antamassaan lausunnossa 5.12.2014 (Dnro RKTL 480/401/2014). Lausunnon ajankohdan vuoksi susikanta-arviossa keskityttiin arvioimaan laumojen lukumäärää ja sijoittumista Suomessa, eikä kyseisessä arviossa otettu kantaa susiyksilöiden lukumäärään. Samalla jatkettiin aktiivista susikannan seurantaa laumojen lukumäärän tarkentamiseksi ja kannan yksilömäärän selvittämiseksi. Vuodenvaihteen jälkeen Luonnonvarakeskus muistutti Riistakeskuksen aluetoimistoja kanta-arvioinnista ja pyysi uusien susihavaintojen kirjaamista suurpetohavaintojärjestelmään Tassuun 9.1.2015 mennessä. Erityisesti pyydettiin lisähavaintoja joulukuun lausunnossa epävarmoiksi merkittyjen laumojen yksilömäärän selvittämiseksi.

Tämän käsillä olevan lausunnon lähtökohtana ovat olleet laumojen lukumäärä ja sijainti 5.12.2014 annetussa lausunnossa, jonka jälkeen susihavaintoja on kirjattu kaikkiaan 1162 kpl (aikaväli 6.12.2014 - 13.1.2015). Kaikkiaan havaintoja koko tarkastelujaksolta (1.10.2012- 13.1.2015) oli kirjattu 2406 kappaletta. Luonnonvarakeskuksen arvio susiyksilöiden määrästä pohjautuu havaintotietojen osalta pääasiassa petoyhdyshenkilöverkostolta saatuihin tietoihin. Petoyhdyshenkilöiden antamien tietojen lisäksi havaintotietoja ovat toimittaneet Metsähallituksen henkilökunta sekä paliskuntien poroisännät sekä rajavartijat. Lisäksi Suomen susikannan ydinalueella (Kainuu, Ylä-Savo, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Varsinais-Suomi) RKTL (Luke) suoritti joului- ja tammikuun välisenä aikana tiiviisti myös omaa maastoseurantaa.

Susikanta-arvion perustana ovat tunnetut laumat ja kaksin liikkuvat sudet, jotka todennäköisesti ovat susipareja. Havainnot yksinään liikkuvista susista muodostavat

arvion perustan niillä riistakeskuksen alueilla, joilla laumoja tai reviirillä eläviä pareja ei ole. Yksinään liikkuvien susien osuus on noin 15 % talvisesta susikannasta.

Huomattava osa itäisellä valtakunnanrajalla havaituista laumoista ja pareista liikkuu molemmilla puolilla itärajaa. Keskimääräistä susikantaa arvioitaessa tällaisten susien yksilömäärästä on laskettu Suomen kantaan kuuluviksi 50 %.

Lumiolot vaihtelivat suuresti maamme eri osissa vielä joulukuussa 2014. Kattava lumipeite saatiin keskiseen ja pohjoiseen Suomeen joulukuun kuluessa ja eteläiseen Suomeen vuoden vaihteen jälkeen, mikä on vaikuttanut kanta-arvion tekemiseen. Tehollinen havainnointiaika on ollut lyhyt.

Merkittävä osa susista liikkuu useamman kuin yhden Suomen riistakeskuksen aluetoimiston alueella. Tämän takia on otettava huomioon, että arviot aluetoimistojen alueella liikuskelevien susien lukumääristä **eivät ole summautuvia**. Kannanhoitoalueita koskevat arviot ovat summautuvia, sillä kahdella eri kannanhoitoalueella liikkuva lauma tai pari on laskettu kokonaisuudessaan vain yhden kannanhoitoalueen susikantaan.

Susien vähäisestä lukumäärästä johtuen samansuuruinen metsästyssaalis voi johtaa toisistaan suuresti poikkeaviin kehityssuuntiin susien määrässä. Poiston vaikutus riippuu saaliiksi päätyvien susien iästä, sukupuolesta ja lisääntymisbiologisesta asemasta. Susikannan on arvioitu vähentymättä kestäväen 30 % vuotuisen kokonaispoistuman.

Susitalanne alueittain

Etelä-Häme

Riistakeskus Etelä-Hämeen alueella on havaintoja yhdestä mahdollisesta susipariskunnasta. Havainnot keskittyvät Hämeenlinnan länsipuolelle ja Rengon pohjoispuolelle. Riistakeskuksen alueella liikkuu yhteensä 3–5 sutta.

Etelä-Savo

Riistakeskus Etelä-Savon alueella on havaintoja yhdestä laumasta Heinolan itäpuolella. Laumassa on viisi yksilöä. Kyseinen lauma liikuskelee ilmeisesti myös Riistakeskus Kaakkois-Suomen alueella. Alueella esiintyy yhteensä 5–7 sutta.

Kainuu

Riistakeskus Kainuun alueella liikkuu yhteensä 65–70 sutta.

Poronhoitoalueella asustaa susipari Puolanka-Suomussalmi-Hyrynsalmi-Ristijärvi kuntien risteysalueella. Lisäksi Suomussalmen Malahvinvaarassa on havainto viiden suden laumasta. Havainto on tehty valtakunnan raja-alueella ja oletettavasti lauma liikkuu pääsääntöisesti Venäjän puolella. Poronhoitoalueella asustaa 5–7 sutta.

Poronhoitoalueen ulkopuolella sudet keskittyvät Kuhmoon, jossa on havaintoja kaikkiaan neljästä laumasta (4, 5, 9 ja 6–7 yks.) ja kolmesta rajalaumasta (3, 5–6 ja 5–6 yks., sudet liikkuvat molemmin puolin valtakunnan rajaa). Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan. Kahdesta susiparista on havaintoja Ontojoen ja Kuumu-livantiira alueelta. Lisäksi Pohjois-Karjalan puolella olevat laumat vierailevat ajoittain Kuhmon puolella.

Sotkamossa liikkuu kolme laumaa (4, 4 ja 5 yks.), joista kaksi on yhteistä Kuhmon kanssa. Lisäksi Sotkamossa asustaa kolme susiparia, joista yksi on yhteinen Kuhmon kanssa (Ontojoki) ja toinen yhteinen Pohjois-Karjalan kanssa.

Kajaanin eteläpuolella on havaintoja susilaumasta, mutta tätä ei ole kunnolla pystytty varmistamaan. Havaintomäärät ja niiden sijainnit ovat hajanaisia. Lisäksi Kajaanin eteläpuolisella alueella saattaa vierailla lauma, joka asustaa pääasiassa Vuolijoki-Vieremän välisellä raja-alueella. Vuolijoella on kaksi yhteistä susilaumaa: yksi Vieremän kanssa (7 yks.) ja yksi Pyhännän kanssa (3–5 yks.).

Kainuussa poronhoitoalueen ulkopuolella asustaa yhteensä 60–65 sutta.

Keski-Suomi

Riistakeskus Keski-Suomen alueella liikkuu yhteensä 6–8 sutta. Riistakeskus Keski-Suomen, Pohjois-Hämeen ja Pohjanmaan risteysalueella olevalla reviirillä on 2–3 sutta. Saarijärven eteläisellä puolella on mahdollinen susipari.

Kaakkois-Suomi

Riistakeskus Kaakkois-Suomen alueella liikkuu yhteensä noin 5–7 sutta. Alueelta on havaintoja yhdestä viiden suden laumasta, joka pääsääntöisesti asustaa Etelä-Savon alueella.

Lappi

Riistakeskus Lapin alueella on lähinnä havaintoja vain yksittäisistä susista, joista pääosa sijoittuu Kittilä-Inari alueelle. Havainnointiverkosto on Lapissa selvästi muuta maata harvempi, mikä on huomioitu Lapin kanta-arviossa. Lapin aluetoimiston alueella liikkuu yhteensä 3–6 sutta.

Oulu

Riistakeskus Oulun poronhoitoalueella on pääasiassa havaintoja yksittäisistä susista, jotka sijaitsevat Taivalkosken pohjoispuolella ja Kuusamossa lähellä valtakunnan rajaa. Lisäksi Yli-lin Tannilassa on yksi havainto kolmen suden laumasta, mutta sitä ei ole pystytty varmistamaan. Alueella liikkuu 3–4 sutta.

Poronhoitoalueen ulkopuolisella alueella liikkuu yhteensä noin 26–29 sutta. Alueella on tavattu kolme vakituista laumaa. Pyhäntä–Kestilä alueella asustava lauma (3–5 yks.) vierailee myös Riistakeskus Kainuun puolella. Toinen lauma asustaa Haapajärvi–Pyhäjärvi–Kärsämäki-alueella (5 yks.). Kolmannen lauman tiedot ovat vielä puutteelliset, mutta se asustaa Pulkki-Rantsila linjan länsipuolella. Laumassa on mahdollisesti viisi yksilöä. Edellisten lisäksi Riistakeskus Pohjanmaan puolella asustava lauma (6 yks.) vierailee ajoittain Sievin alueella.

Riistakeskuksen alueella on havaintoja kahdesta susiparista, joista toinen elää Pyhäjärven eteläosissa ja toinen Pyhännän eteläpuolella. Näistä jälkimmäinen pari liikkuu pääasiassa Riistakeskus Pohjois-Savon puolella.

Pohjanmaa

Riistakeskus Pohjanmaan alueella liikkuu yhteensä 26–28 sutta. Pohjanmaan, Pohjois-Hämeen ja Keski-Suomen rajalla elää yksi lauma (2–3 yks.), jonka yksilöiden liikkuminen painottuu Pohjois-Hämeen ja Keski-Suomen alueelle. Edellisen luoteispuolella (Alavus-Töysä alueella) elää toinen lauma, jossa on neljä yksilöä. Tämän lauman olemassa olosta on tällä hetkellä ristiriitaista tietoa. Vimpelin itäpuolella on havaintoja kolmen suden laumasta ja Perhon alueella liikkuu kahdeksan suden lauma. Pohjoisempaan Toholampi-Lestijärvi-alueella asuu lauma, jossa kuusi yksilöä. Lisäksi Kauhajoki-Jalasjärvi-Kurikka-Jurva-alueelta on tehty lukuisia susihavaintoja lähinnä yksittäisistä susista. Alueelle on mahdollisesti muodostumassa susipari/lauma.

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalassa liikkuu yhteensä 47–55 sutta. Pohjois-Karjalassa on viisi laumaa (Nurmes 4–6 yks., Lieksa 4 yks., Juuka 4 yks., Eno 6–8 yks. ja Tohmajärvi-Värtsilä 8 yks.), lisäksi ainakin viisi rajalaumaa Suomen ja Venäjän välisen rajan molemmilla puolilla (kaksi Lieksassa 5–6 ja 6 yks., kaksi Ilomantsissa 6 ja 5–7 yks. ja yksi Tuupovaarassa 4–8 yks.) ja neljä susiparia (Valtimo, Lieksa, Joensuu ja Kitee). Valtakunnan rajan molemmiin puolin liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

Pohjois-Häme

Riistakeskus Pohjois-Hämeen alueella liikkuu yhteensä 10–16 sutta. Alueella on Keski-Suomen riistakeskuksen kanssa yhteinen 2–3 yksilön lauma, joka voi ajoittain vierailla myös Riistakeskus Pohjanmaan puolella. Etelämpänä Juupajoen alueella on havaintoja laumasta, jossa on viidestä yhdeksään yksilöä. Lisäksi havaintojen mukaan Kuhmoisten pohjoispuolella asustaa susipari.

Pohjois-Savo

Riistakeskus Pohjois-Savon alueella elelee yhteensä 26–30 sutta. Sudet keskittyvät Ylä-Savon alueelle, missä asustaa kaikkiaan neljä laumaa: Vieremän pohjoisosassa seitsemän yksilöä (osin yhteinen Vuolijoen ja Kajaanin kanssa), Sonkajärvi-Sukeva alueella kolme yksilöä, Uurassa viisi yksilöä ja Varpais-Järven alueella kuusi yksilöä. Lisäksi Kiuruvedellä asustaa yksi susipari, joka vierailee myös Riistakeskus Oulun alueella.

Rannikko-Pohjanmaa

Riistakeskus Rannikko-Pohjanmaan alueella on tehty havaintoja yksittäisistä susista mutta ei susilaumoista eikä -pareista. Alueella liikkuu 2–3 sutta.

Satakunta

Riistakeskus Satakunnan alueella liikuskelee yhteensä 8–10 sutta. Köyliö–Huittinen-alueella asustaa lauma, jossa on 6 sutta. Porin länsi- ja lounaispuolella on runsaasti pääasiassa yksittäisiä havaintoja susista, mutta varmaa pari- tai laumahavaintoa ei ole.

Uusimaa

Riistakeskus Uudenmaan alueella elää yhteensä 3–5 sutta. Alueella on havaintoja yhdestä parista, joka sijoittuu Tenholan pohjoispuolisella alueella ja havaintojen perusteella vierailee myös Riistakeskus Varsinais-Suomen alueella. Pariskunnan läheisyydestä on tehty havaintoja myös yksin kulkevasta sudesta. Lisäksi Vihti-Karkkila alueen pohjoisreunassa on tehty yksi havainto neljästä sudesta mutta sitä ei ole pystytty varmentamaan.

Varsinais-Suomi

Riistakeskus Varsinais-Suomen alueella on yhteensä 17–20 sutta. Alueella on kaksi laumaa, joista toinen liikkuu pääasiassa Mynämäki –Yläne-alueella (6 yks.) ja toinen Yläne–Oripää–Pöytyä-alueella (9 yks.). Lisäksi Riistakeskus Uusimaan alueella asuva susipari vierailee Perniö-Kisko alueella.

Susitiilanne kannanhoitoalueittain

Läntisen Suomen kannanhoitoalueen laumojen ja mahdollisten parien yhteinen susimäärä on noin 72–79 yksilöä. Yhteensä kannanhoitoalueella on 83–91 sutta**.

Itäisen Suomen kannanhoitoalueen pääasiassa Suomen puolella liikkuvissa laumoissa ja mahdollisissa pariskunnissa on yhteensä 80–85 sutta. Tunnetuissa Suomen ja Venäjän rajan molemmin puolin liikkuvissa laumoissa on yhteensä 17–21 yksilöä*. Yhteensä kannanhoitoalueella on 130–140 sutta**.

Poronhoitoalueella liikkuvien, reviiriä muodostamattomien susien määrään vaikuttaa Venäjältä ja alueen eteläpuolelta saapuvien yksilöiden määrä, jossa voi vuodenaikaisesti olla suurtakin vaihtelua. Poronhoitoalueen susikannan kooksi arvioidaan 7–14 yksilöä.

Tilanne kannanhoitoalueittain ja koko maassa

Kannanhoitoalue	Laumat/ niissä susia yhteensä	Parit	Valtakunnan rajan laumat / niissä susia yht*.	Valtakunnan raja, parit*	Susia yhteensä*
Poronhoitoalue	- / -	1	1 / 5	-	7 – 14***
Itäinen Suomi	15 / 80–85	8	7 / 17–21	-	130 – 140**
Läntinen Suomi	12 / 62–69	5	-	-	83 – 91**
YHTEENSÄ					220 – 245**

*Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä susien määrästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

**Susikannasta on havaittu 15 % olevan yksinään liikkuvia yksilöitä.

***Lukumääräarvion haarukka ottaa huomioon sen, että yksinään liikkuvien osuus olisi tavanomaista suurempi.

Suomessa oli tammikuussa 2015 alussa 220–240 sutta. Ottamalla kanta-arvioon mukaan kaikki Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan molemmiin puolin liikkuvien laumojen sudet, saadaan kokonaisyksilömääräksi 240–268 sutta.

Vuoden 2014 susitilanne (RKTL:n lausunto 4.2.2014)

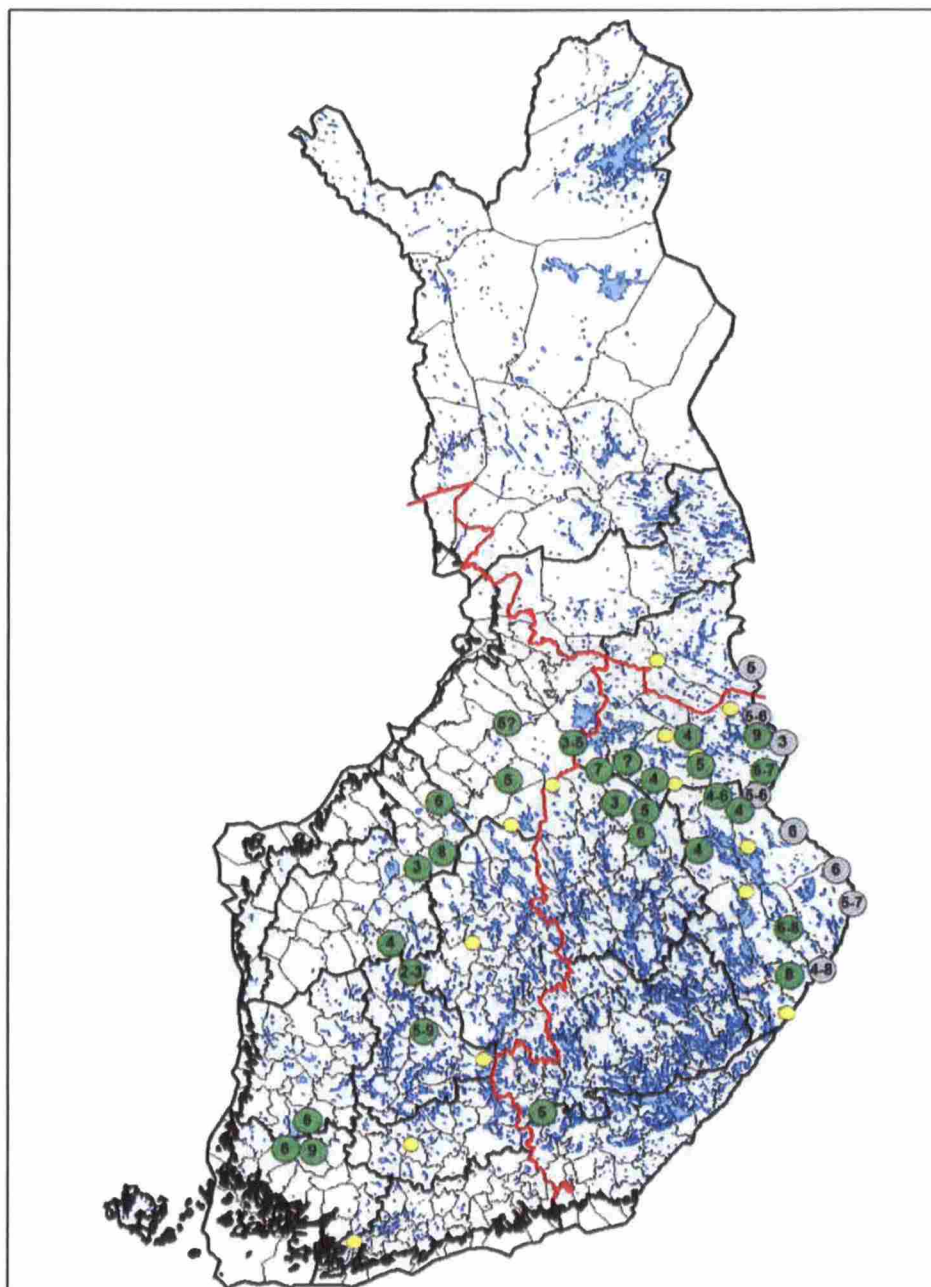
Kannanhoitoalue	Laumat/ niissä susia yhteensä	Parit	Valtakunnan rajan laumat / niissä susia yht*.	Valtakunnan raja, parit*	Susia yhteensä*
Poronhoitoalue	- / -	-	- / -	-	5 – 10**
Itäinen Suomi	6 / 25–26	8	8 / 19–22	1	70 – 75**
Läntinen Suomi	10 / 43– 49	6	-	-	65 – 70**
YHTEENSÄ					140 – 155***

*Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä susien määrästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

**Susikannasta on havaittu 15 % olevan yksinään liikkuvia yksilöitä.

***Lukumääräarvion haarukka ottaa huomioon sen, että yksinään liikkuvien osuus olisi tavanomaista suurempi (20 %).

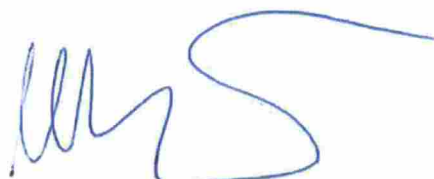
Oheisena on karttakuva susilaumojen ja kahdestaan liikkuvien susien sijainnista tammikuussa 2015.

Kuva 1. Susilaumat ja kahdestaan liikkuvat sudet tammikuussa 2015. Vihreät symbolit viittaavat tunnettuihin laumoihin (arvio lukumäärästä keskellä), keltaiset kahdestaan liikkuviin susiin. Harmaat symbolit viittaavat reviireihin, joista merkittävä osa sijainnee Venäjän puolella.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on 1. tammikuuta 2015 alkaen osa Luonnonvarakeskusta. Luonnonvarakeskus tuottaa riista- ja kalakantojen kestävän ja monipuolisen hyödyntämisen säätelyn edellyttämät riista- ja kalakantojen arviot ja ennusteet kantojen tilasta, alueellisen ja ajallisen säätelyn edellyttämät saalistilastot sekä huolehtii kannanarvioinnin kehittämisen edellyttämästä tutkimuksesta erityisesti suurpetojen osalta.

Yksikönjohtaja

Markku Järvenpää

Tutkimus- ja kehittämisspäälikkö

Riitta Rahkonen

Lausunnon vastuuvalmistelijä: Tutkija Samuli Heikkinen, puh. 0295 327 873,
samuli.heikkinen@luke.fi